

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 7 februari 1928 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om åtgärder till skyddande av firmanamn, som tidigare använts av bolag eller ekonomisk förening.

I en inom första kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 53, vilken behandlats av första lagutskottet, har herr Björnsson hemställt, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag, efter nödig utredning, till sådan ändring i lagarna den 12 augusti 1910 om aktiebolag, den 22 juni 1911 om bankrörelse, den 25 maj 1917 om försäkringsrörelse samt den 22 juni 1911 om ekonomiska föreningar, att icke nytt bolag eller ny ekonomisk förening må kunna till skada för det allmänna eller för enskilda på sätt närmare angivits begagna firmanamn, som tidigare använts av äldre bolag eller förening.

Vid 1927 års riksdag framförde herr Björnsson i en då väckt motion — I: 147 — samma yrkande som nu. Till stöd härför anfördes:

»Enligt Lag om aktiebolag av 12 augusti 1910 18 § skall ny firma tydligt skilja sig från andra, förut i laga ordning registrerade, ännu bestående aktiebolagsfirmor.

I Skarstedts förklarande anmärkningar till samma lag säges dessutom: 'En aktiebolags firma är 'bestående' intill dess bolaget blivit upplöst, vilket ej inträffar i och med likvidationens eller konkurs inträdande, utan först i och med det att redovisning för likvidationen framlagts resp. konkursen avslutats.'

Vid rekonstruktion av en del aktiebolag inträffar, att det gamla bolaget beslutar ändring i firmanamnet, varefter hinder ej mött för ett nytt bolag att få det gamla namnet för sig registrerat. Talrika exempel på ett dylikt förfarande äro ej svåra att finna i senare tids bolagshistoria.

Utan tvivel kan ej sällan förorsakas ekonomisk skada genom förenämnda upptagande av ett föregående bolags namn. I många fall infordras visserligen de gamla aktiebrevens i och för utbyte och makulering, men så är ej fallet, då det gamla bolaget går i konkurs eller likvideras utan att giva överskott till aktieägarna.

Som av faktiska exempel är lätt att visa, kan det tänkas, att aktiebolag omändrats för att i beskattningshänseende komma i gynnsammare skatteklass. Då ett aktiebolags beskattning utgår efter principen vinstens storlek i förhållande till aktiekapitalet, är det tydligt, att om samma företag år efter år lämnar lika stor vinst i kronor blir skatten, som skall betalas, mindre det år, då aktiekapitalet är större.

På grund av aktiebolagslagens föreskrift i 56 § mom. 5 att tillgångar avsedda för stadigvarande bruk ej må upptagas till högre värde än det vartill de varit uppförda i den närmast föregående fastställda balansräk-

*Behandlingen
år 1927 av
den i motionen
väckta frågan.*

ningen, kan ett aktiebolag ej skriva upp nämnda tillgångar och på den grunden öka aktiekapitalet utan kontant inbetalning eller genom överföring av besparade vinstmedel.

Dock förefaller det hava kringgåtts sålunda:

Det ursprungliga aktiebolaget med det mindre aktiekapitalet ändrar namn och likviderar. Ett nytt bolag med ett större aktiekapital och det ursprungliga bolagets namn bildas, övertagande det likviderande bolagets samtliga tillgångar.

Möjligen skulle en sådan ombildning ej skett, om vederbörande ej fått återtaga sitt gamla välkända och inarbetade firmanamn.

Det kan även tänkas möjligheten av, att ny lagfart å respektive aktiebolags fastigheter ej blivit sökt, och torde sådan uraktlåtenhet ställa sig ganska svår att upptäcka.

5 och 119 §§ Lag om bankrörelse 22 juni 1911 föreskriver — — 'Ny firma skall tydligt skilja sig från annan förut i aktiebolagsregistret införd ännu bestående firma' — —. Som exempel på olika bankföretag med samma namn kunna nämnas:

Aktiebolaget Stockholms Folkbank	bildat	1868,
»	»	» 1906,
Aktiebolaget Göteborgs Handelsbank	»	1897,
»	»	» 1925.

Lag om försäkringsrörelse ²⁵/₆ 1917 5 § föreskriver — — 'Ny firma skall tydligt skilja sig från annat, förut i laga ordning registrerat ännu bestående försäkringsbolags firma' — —.

Lag om ekonomiska föreningar ²²/₆ 1911 8 § föreskriver — — 'Firma skall tydligt skilja sig från andra, hos samma myndighet förut i laga ordning registrerade, ännu bestående föreningsfirmor'.

Det torde icke kunna påvisas, att något legitimt intresse för ett bolag bliver kränkt därigenom, att det tvingas att välja ett namn, som tydligt skiljer sig från dess föregående, om dess läge är sådant, att en så genomgripande rekonstruktion, som här ifrågakommande, är nödvändig. I varje fall synes det vara orimligt, att aktiebolagslagens klara förbud mot uppskrivning av värden på tillgångar för stadigvarande bruk skall kunna göras illusoriskt genom ett förfarande av det slag, som här åsyftas.»

Vid behandlingen av motionen yttrade första lagutskottet i utlåtande nr 19:

»Enligt utskottets mening synes det med fog kunna ifrågasättas, huruvida de av motionären uppgivna missförhållandena förekomma i sådan omfattning, att särskilda åtgärder däremot äro från lagstiftningens sida påkallade. Vad särskilt angår de av motionären omnämnda olägenheterna för det allmänna, anser utskottet visserligen sannolikt, att under kristiden med dess låga penningvärde och stora bolagsvinster flera bolag begagnade sig av den av motionären omförmälda utvägen till erhållande av lindrigare skatt. Men för närvarande synes det kunna antagas, att ett dylikt förfarande ej egentligen praktiseras. Även om emellertid missförhållanden av angiven art skulle förefinnas, synes det knappast lämpligt att söka råda bot härpå genom införande av förbud för bolag eller förening att begagna firma, som tidigare använts av äldre bolag eller förening. I motionen uttalas, att något legitimt intresse för ett bolag, vars läge krävde en så genomgripande rekonstruktion som den här ifrågakommande, icke torde kunna påvisas bliva kränkt därigenom att bolaget tvingades välja ett namn, som tydligt skilde sig från dess föregående. Denna uppfattning kan utskottet ej dela. Tvärtom skulle det enligt utskottets mening mången gång vara obilligt, om ett bolag,

vars ekonomiska verksamhet vore sund men som av en eller annan anledning nödgats träda i likvidation, icke skulle äga rätt att återtaga sitt gamla namn. Det värde, som kan ligga häri, synes ej böra tillspillogivas utan bevaras åt företaget, vilket alltjämt ehuru som annan juridisk person fortsätter sin verksamhet. Och då det gamla bolaget likviderat och således upphört att vara rättssubjekt, skulle ett stadgande sådant som motionären ifrågasatt komma i direkt strid med allmängiltiga rättsregler.»

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställde utskottet, att motionen ej måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Utskottets hemställan godkändes av båda kamrarna, av andra kammaren utan debatt. Vid ärendets behandling i första kammaren anförde en talare, dock utan att framställa något yrkande, bland annat:

Då ett företag, som hade en god verksamhet, befunne sig på obestånd och på grund därav måste träda i likvidation samt ett nytt företag övertog det gamla företagens namn och tillgångar, betydde detta, att de oprioriterade fordringsägarna icke finge ut något för sina fordringar men att de prioriterade icke blott toge hand om alla det gamla företagens materiella tillgångar utan dessutom finge gratis övertaga det gamla firmanamnet och därmed också företagens goodwill. Svårigheter yppade sig ofta att för utlänningar förklara, huru det kunde komma sig, att de i ett företag, som arbetade för fullt och som hade goda affärer och dreves under det firmanamn, som stode på deras räkningar och fordringsbevis, icke kunde få ut ett öre, därför att det namn, som stode på deras papper, vore värdelöst och i verkligheten betecknade ett företag, som under ett nytt namn gått i likvidation.

Till stöd för sitt yrkande har herr Björnsson i nu förevarande motion, efter att hava återgivit utskottets utlåtande över den av honom i fjol väckta motionen och omförmälda yttrande i första kammaren, allenast anført, att från utskottets sida icke gjordes någon erinran mot sistnämnda yttrande och att det vid sådant förhållande syntes önskvärt, att spørsmålet ånyo bragtes under riksdagens prövning.

Förevarande motion.

Utskottet finner icke skäl frångå den av utskottet förra året i fråga om den då väckta motionen uttalade meningen, att det synes med fog kunna ifrågasättas, huruvida de av motionären uppgivna missförhållandena förekomma i sådan omfattning, att särskilda åtgärder däremot äro från lagstiftningens sida påkallade. Beträffande särskilt möjligheten för ett företag att genom ombildning vinna obehöriga lättnader i skattehänseende uttalade utskottet vid behandlingen av förra årets motion tvivelsmål rörande lämpligheten av att på den av motionären anvisade vägen söka råda bot på uppgivna missförhållande. Det må här erinras, att i en den 27 juni 1927 utfärdad förordning (nr 321) föreskrivits, att svenskt aktiebolag eller svenskt solidariskt bankbolag, som i samband med nedsättning av aktie- eller lottkapital eller vid bolagets upplösning utskiftar tillgångar, skall, på sätt i förordningen stadgas, till staten erlægga skatt (utskiftningskatt) å därvid utskiftat belopp, i den mån detta icke är att anse såsom återbäring av tillskjutet belopp. Å sålunda bestämt beskattningsbart belopp skall utskiftningskatt utgå med fem kronor för varje fullt hundratal kronor därav. Vidare förtjänar framhållas, att vid framläggande för riksdagen av förslaget till ovan nämnda förordning departementschefen ställde i utsikt en utredning rörande

Utskottet.

aktiebolagsbeskattningen i allmänhet, därvid frågan om skatt vid upplösning av aktiebolag m. m. komme att bliva föremål för förnyad prövning. Enligt vad utskottet inhämtat har någon dylik utredning ännu icke påbörjats, men frågan om dess igångsättande är för närvarande under övertvägande inom finansdepartementet. Med hänsyn härtill och då vad motionären i övrigt anfört icke enligt utskottets mening utgör anledning till påyrkad ändring av gällande rätt får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 7 februari 1928.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerman, Klefbeck, Larson* i Lerdala, *Borell, Schlyter, Anderson* i Hägelåkra, *John O. Karlsson** och *Bissmark*;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist* i Halmstad, *af Ekenstam, Leo, Karlsson* i Vätö, *Carlson* i Mölndal, *Johanson* i Huskvarna, *Olsson* i Rimforsa* och *Persson* i Trången*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Schlyter*, som inom utskottet yrkat att över motionen skulle inhämtas yttrande från sakkunnig myndighet och, sedan detta yrkande avslagits, funnit tillräcklig utredning i frågan icke föreligga för att kunna motivera en skrivelse i ämnet till Kungl. Maj:t.
